

Identificatie en typering van WERKBLADEN bij ANDERS EVALUEREN, ASSESSMENT IN DE ONDERWIJSPRAKTIJK

Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	Werkbladen bij het boek <i>Anders evalueren, Assessment in de onderwijspraktijk</i> ; Filip Dochy, Wouter Schelfhout, Steven Janssens; 2003; LannooCampus; Leuven. Het boek kost € 16,99 maar de bijhorende werkbladen zijn gratis te downloaden van http://www.lannoo-campus.be/anders-evalueren
2. <u>Wat en voor wie?</u>	De werkbladen bieden handvatten om met de in het boek beschreven evaluatiemethoden (portfolio, feedback, co-, peer- en self-assessment) ¹ aan de slag te gaan. Ze kunnen zowel in het basis-, secundair- als het hoger onderwijs gebruikt worden.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	☐ Toets ☐ Volgstelsysteem ☐ Observatiewijzer ☒ Portfolio ☒ Andere <p>Het betreft 39 werkbladen die een portfolio kunnen vormgeven. Daarnaast zijn er ook werkbladen om aan peer- en self-assessment te doen, criterialijstjes voor een mondelinge presentatie, blaadjes om aan tussentijdse zelfevaluatie te doen en documenten om leervooruitgang in kaart te brengen. Er zijn ook werkbladen om ouders te betrekken bij de communicatie over het leerproces van de leerlingen.</p>
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	/
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	☐ Eén meetmoment

¹ Co-assessment betekent dat leerkrachten en leerlingen samen evaluatiecriteria bepalen. Bij peer-assessment gaan leerlingen elkaar beoordelen aan de hand van op voorhand bepaalde criteria, bij self-assessment evalueren ze zichzelf.

	☒ Meer meetmomenten Doordat het hoofdzakelijk werkbladen zijn om een portfolio vorm te geven en om de leervooruitgang in kaart te brengen, zullen ze op verschillende momenten gebruikt worden.
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	☐ Klassikaal ☒ Individueel
7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingen-, klas- of op schoolniveau?</u>	☒ Leerlingenniveau ☐ Klasniveau ☐ Schoolniveau
Omschrijving van het instrument	
8. <u>Welke vaardigheden?</u>	Vaardigheden: ☒ Lezen ☒ Schrijven ☒ Spreken/Gesprek ☒ Luisteren Competenties: ☒ Taalcompetentie ☒ Zelfsturende competentie ☒ Leercompetentie ☒ Sociale competentie Afhankelijk van de opdrachten waarvoor men het portfolio gebruikt of waarvoor men peer- of self-assessment doet of waarbij men werkt met criterialijstjes of waarbij men het leerproces wil in kaart brengen, kunnen de werkbladen voor telkens andere of voor een combinatie van competenties ingezet worden. De werkbladen zijn uiterst geschikt om taalcompetenties te koppelen aan leer-, zelfsturende en sociale competenties.
9. <u>Wat doen de leerlingen?</u>	De werkbladen stimuleren op verschillende manieren de zelfreflectie van de leerlingen bij alle vaardigheden. De leerlingen houden een portfolio bij waarin ze reflecteren over de verschillende competenties uit het doelenkader (taalcompetentie, zelfsturende competentie, leercompetentie en sociale competentie). Op basis van de werkbladen voor self- en peer-assessment beoordelen leerlingen zichzelf en elkaar.
10. <u>Waarvoor kan het instrument</u>	☐ Screening

<u>gebruikt worden?</u>	☐ Diagnose ☒ Andere De werkbladen ondersteunen leerlingen en leerkrachten om het leerproces van de leerlingen in kaart te brengen.
11. <u>Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?</u>	☐ Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking) ☐ Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking) ☒ Geen vergelijking Voor de werkbladen om een portfolio vorm te geven en voor de werkbladen om het leerproces in kaart te brengen, reflecteren leerlingen over hun eigen proces. Bij de werkbladen om peer-assessment te doen, beoordelen de leerlingen elkaar aan de hand van enkele vooropgestelde criteria.
Criteria voor een goed evaluatie-instrument	
12. <u>Wat meet het instrument?</u>	De handleiding van <i>Werkbladen anders evalueren</i> geeft informatie over: ☐ Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen, ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof ☐ In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde (wat wil men evalueren versus hoe doet men dat?): ☒ Geen informatie over validiteit De werkbladen horen bij het boek <i>Anders evalueren, Assessment in de onderwijspraktijk</i> . Het zijn geen klassieke meetinstrumenten maar ondersteunen de leerlingen bij hun leerproces en helpen de leerkrachten om ‘brede’ evaluatievormen, zoals portfolio’s, peer- en self-assessment, werken met criteria en feedback geven, te integreren in hun klaspraktijk
13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u>	De handleiding van de <i>Werkbladen anders evalueren</i> geeft informatie over: ☐ Betrouwbaarheid van de toetsafname (wordt er in de handleiding een protocol voorgesteld voor de toetsafname zodat die telkens op dezelfde manier gebeurt?): ☐ De betrouwbaarheid is <ul style="list-style-type: none"> ☐ is eerder laag ☐ is eerder middelmatig

	<p>☐ is eerder voldoende hoog</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de scoring (zijn de criteria voor evaluatie vooraf bepaald?) De werkbladen voor peer- en self-assessment geven duidelijke criteria weer op basis waarvan de leerlingen zichzelf en of elkaar kunnen beoordelen.</p> <p>☒ Geen informatie over betrouwbaarheid Verder geven de werkbladen de leerlingen de kans om te tonen wat ze kunnen en ligt de nadruk op het ontwikkelen van hun leer- en zelfsturende competenties. De werkbladen dienen vooral om het leerproces te sturen en op te volgen en zijn minder gericht op een eindbeoordeling.</p>
<p>14. <u>In de praktijk?</u></p>	<p>De <i>Werkbladen anders evalueren</i> kunnen een portfolio vormgeven. Portfolio's bieden heel wat gedetailleerde informatie waarop de leraar zich kan baseren voor het opstellen van een assessment² over de leerlingen. De werkbladen kunnen zowel een voortgangs-, een proces-, een bestewerk-, als een groeiportfolio vormgeven. De leraar gaat met de leerling op basis van dit portfolio een gesprek aan. De leerlingen leren reflecteren op hun werk, hun leerstrategieën en -proces. Ook de leerkracht reflecteert hiermee op zichzelf en op het werk en het leren van de leerlingen. De vaardigheden die de leerlingen al verworven hebben, op hun eigen leerproces te reflecteren en het interpreteren ervan, worden getoond.</p> <p>Portfolio's zijn niet enkel voor leraren een rijke bron van informatie, maar ook voor andere leerlingen en ouders. De werkbladen hebben expliciet aandacht voor de uitwisseling tussen leerlingen onderling en tussen school en ouders.</p> <p>De leraar dient te bewaken dat de klemtoon niet teveel op het uiterlijke van de portfolio komt te liggen in plaats van op de persoonlijke groei en het reflectieproces van de leerling. Het reflecteren verloopt voor de leerlingen vaak zeer moeizaam. Extra begeleiding bij dit proces is vaak een noodzaak. (Bron: Dochy, F., Schelfhout, W., & Janssens, S. (2004). <i>Anders evalueren. Assessment in de onderwijspraktijk</i>. Leuven: Lannoo.)</p>
<p>15. <u>Praktische haalbaarheid?</u></p>	<p>De werkbladen anders evalueren ondersteunen leerkrachten om met de evaluatievormen uit het boek <i>Anders evalueren, Assessment in de onderwijspraktijk</i> aan de slag te gaan. Het boek biedt een noodzakelijke achtergrond om op een goede manier met de werkbladen aan de slag te gaan.</p>

² Assessment is een brede term en betekent vaststellen, inschatten, beoordelen... van de (talige) competenties van leerlingen. Het is het verzamelen van informatie om mensen te helpen om beslissingen te nemen (Bachman & Palmer, 2010), te oriënteren, te ondersteunen en om beleid te ontwikkelen.

16. Kritische reflectie op algemene kwaliteit

- Het portfolio dat aangeboden wordt binnen Anders Evalueren kan een valide meetinstrument zijn als het gebruikt wordt als een laagdrempelig meetinstrument dat op lange termijn voornamelijk de zelfreflectie wil stimuleren.
- Deze evaluatiefiches vormen, psychometrisch gezien, geen bijzonder betrouwbaar instrument, maar aangezien ze vooral pedagogisch van aard zijn, hoeft dat geen probleem te zijn. Gesloten items zijn namelijk betrouwbaarder dan open items en toetsen met specifieke evaluatiecriteria zijn meestal harder dan evaluatievormen met meer intuïtieve criteria.
- Het evaluatie-instrument is bijzonder uitgebreid en vraagt een engagement gedurende een langere periode. Het vraagt ook een gezamenlijke inspanning van zowel leerkracht als leerling. In die zin kan het instrument een grote positieve impact hebben op de metacognitieve vaardigheden van de leerling én op het gevoel van welbevinden in een klasgroep.
- De auteurs van Anders Evalueren geven zelf aan dat het integreren van een portfolio als evaluatie-instrument heel wat tijd en aandacht vraagt. Leerlingen moeten getraind worden in het krijgen en geven van feedback en de leerkracht moet continu aandacht besteden aan het leerproces van iedere leerling. Dit proces integreren in de dagelijkse lespraktijk, vraagt in veel gevallen dus een grote inspanning van de leerkracht. Maar op termijn kan het een inspanning zijn die loont en zowel de prestatie als het welbevinden van de leerling ten goede komt.

